

Ποσειδωνία η ωκεάνιος

Posidonia oceanica

Το όνομά της το οφείλει στον αρχαίο Έλληνα θεό της θάλασσας Ποσειδώνα, ώστε να υπογραμμιστεί η πολύ μεγάλη αξία της στο θαλάσσιο οικοσύστημα. Φύεται στη Μεσόγειο Θάλασσα, κοντά στις ακτές και μέχρι βάθους 40-45 μέτρων. Αναπτύσσεται με πολύ αργό ρυθμό (μόλις 1εκ. κάθε χρόνο), αλλά ζει μέχρι και αρκετές χιλιάδες χρόνια, σχηματίζοντας πυκνά και εκτεταμένα υποθαλάσσια λιβάδια. Καθώς η ηλικία ορισμένων λιβαδιών έχει υπολογιστεί γύρω στα 80.000 χρόνια, η Ποσειδωνία πιθανώς να αποτελεί τον αρχαιότερο ζωντανό οργανισμό στον πλανήτη.

Η Ποσειδωνία είναι σημαντική

Προσφέρει τροφή σε πολλά ψάρια και κεφαλόποδα (υδρόβια μαλάκια). Παράλληλα, υποστηρίζει την ανάπτυξη του φυτοπλαγκτού, οπότε τα νερά ψάρια τρέφονται και αναπτύσσονται σε προστατευμένο περιβάλλον. Έτσι, αυξάνονται οι πιθανότητες επιβίωσής τους και διασφαλίζεται η υγεία των μελλοντικών πληθυσμών ψαριών.

Αποτελεί ενδιάστημα, «σπίτι», όπου ζουν και αναπαράγονται εκατοντάδες θαλάσσιοι φυτικοί και ζωικοί οργανισμοί. Γενικά, τα λιβάδια Ποσειδωνίας προσελκύουν πολλά θαλάσσια βιολογικά είδη, εκτιμώντας τη **βιοποικιλότητα** και την οικολογική τους αξία σε μεγάλη ύψη: υπολογίζεται ότι μόνο οι ζωικοί οργανισμοί που ζουν σε 10 στρέμματα Ποσειδωνίας έχουν συνολική βιομάζα 10 τόνων.

Παράγει τεράστιες ποσότητες οξυγόνου, το οποίο εμπλουτίζει το νερό και την ατμόσφαιρα. Κάθε m² ενός υγιούς λιβαδιού Ποσειδωνίας απελευθερώνει έως και 20 λίτρα οξυγόνου την ημέρα.

Δεσμεύει σημαντικές ποσότητες CO₂ στα ριζώματα, τους βλαστούς και τα φύλλα, και το μετατρέπει σε φυτική οργανική ύλη. Μάλιστα, δεσμεύει 5 έως 8 φορές περισσότερο άνθρακα από ό,τι ένα τροπικό δάσος, γεγονός πολύ σημαντικό γιατί συμβάλλει στη μείωσή του από την ατμόσφαιρα. Έτσι, γίνεται ένας ανεκτίμητος σύμμαχός μας στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, αφού το Co₂ είναι ο κυριότερος παράγοντας που συντελεί στην υπερθέρμανση του πλανήτη.

Ως αυτό (αυτοτρόφος φωτοσυνθετικός οργανισμός), **αποτελεί τη βάση της ζωής**, την αφετηρία στις τροφικές αλυσίδες. Στα φυτά στηρίζουν τη ζωή τους οι υπόλοιποι οργανισμοί.

Βελτιώνει την ποιότητα του νερού παγιδεύοντας ιζήματα και φιλτράροντας τους ρύπους. Λειτουργεί ως «παγίδιο» αιωρούμενων σωματιδίων και φυσικό φίλτρο καθαρισμού του νερού.

Όταν τα φύλλα της Ποσειδωνίας πέφτουν, όπως γίνεται και στα δέντρα, με τον κομματισμό μεταφέρονται στη στεριά. Εκεί συσσωρεύονται σε μεγάλες ποσότητες και δημιουργούν συμπαγείς όγκους (θημόνες ή θημονιές). Οι θημονιές λειτουργούν ως **ισχυροί κυματοθραύστες** και ταυτόχρονα παρέχουν **ενδιάστημα** διαφύξης και διατροφής σε πολλά χερσαία είδη (π.χ. ασπόνδυλα). Παράλληλα, με το πλέγμα των ριζών της η Ποσειδωνία σταθεροποιεί τον πυθμένα και τον προστατεύει από τα θαλάσσια ρεύματα. Γενικά, βελτιώνει την άμυνα των παράκτιων περιοχών από τον έντονο κομματισμό του χειμώνα και τα ακραία φυσικά φαινόμενα και λειτουργεί ως ισχυρό φυσικό «φράγμα» που προστατεύει από τη διάβρωση. Είναι **«μηχανικός» του περιβάλλοντος**.

Τα «νεκρά» φύλλα συμβάλλουν σε βάθος χρόνου στη δημιουργία εδάφους, όπως στην περίπτωση των νησίδων, λουρονησίδων και ακτογραμμών του θαλάσσιου μετώπου της λιμνοθάλασσας Μεσολογίου. Η σημασία της Ποσειδωνίας στη δομή και λειτουργία των παράκτιων οικοσυστημάτων είναι τόσο σημαντική ώστε να αναφέρεται ως **«κατασκευαστής» οικοσυστημάτων**.

Εμπλουτίζει την παραλιακή ζώνη με θρεπτικά συστατικά. Αποτελεί **φυσικό λίπασμα** για τα φυτά που φυτρώνουν στις αμμώδεις παραλίες, κι αυτός είναι ένας ακόμα λόγος που καθιστά απαγορευτική την απομάκρυνσή της από τις παραλίες.

Είναι άριστο **θερμομονωτικό υλικό** για τοιχοποιία και στέγες. Παράλληλα είναι μη τοξικό και καθώς καλύπτεται από θαλασσινό αλάτι, που δημιουργεί ένα στρώμα προστασίας από βακτηριακούς παράγοντες ή έντομα, δεν απαιτείται προσθήκη χημικών ουσιών.

Η παρουσία ενός υγιούς λιβαδιού Ποσειδωνίας μαρτυρεί την καλή περιβαλλοντική κατάσταση του παράκτιου και θαλάσσιου περιβάλλοντος (**βιοδείκτης**), καθώς η Ποσειδωνία είναι ένα φυτό που αναπτύσσεται αποκλειστικά σε καθαρά νερά.

Δομή του φυτού

Η Ποσειδωνία είναι ένα ανώτερο θαλάσσιο φυτό. Έχει ρίζες, άνθη, φύλλα και καρπούς, όπως έχουν και τα φυτά της ξηράς. Λανθασμένα την αποκαλούμε «φύκη».

Φύλλο

Τα φύλλα της, πλάτους 1εκ. περίπου, μοιάζουν με μακριές κορδέλες και μπορεί να ξεπεράσουν το 1μ.

Ρίζα

Πολλαπλασιάζεται κυρίως με οριζόντια ανάπτυξη των ριζωμάτων της. Η πυκνότητα των ριζών μπορεί να ξεπεράσει τις 1000 ρίζες ανά m², εισχωρώντας έως και 70 εκ. κάτω από την επιφάνεια του πυθμένα.

Άνθος

Ωστόσο η Ποσειδωνία μπορεί και να ανθίσει μέσα στη θάλασσα. Αυτό συμβαίνει κάθε 5-10 χρόνια, κατά τη διάρκεια του φθινοπώρου. Τα άνθη της είναι ερμαφρόδιτα (αρσενικά και θηλυκά ταυτόχρονα).

Καρπός

Οι καρποί έχουν σχήμα και μέγεθος ελιάς και χρειάζονται 6-9 μήνες για να ωριμάσουν. Μεταξύ Μαΐου και Ιουλίου πέφτουν, επιπλέον για λίγο χρονικό διάστημα ή ξεβράζουν στις παραλίες σε μεγάλες ποσότητες.

Η Ποσειδωνία απειλείται

Απειλείται κυρίως από τις ανθρώπινες δραστηριότητες: αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, ρύπανση, κατασκευή παράκτιων έργων, παράκτια ανάπτυξη, ανεξέλεγκτη αγκυροβόληση κ.ά.

Η Ποσειδωνία προστατεύεται αυστηρά

- Σύμβαση της Βαρκελώνης
- Σύμβαση της Βέρνης
- Οδηγία για τους Οικότοπους (92/43/EOK)

- Κανονισμός 1967/2006/EK της Ευρωπαϊκής Ένωσης που απαγορεύει την αλιεία με δυναμικά εργαλεία (δίχτυα τράτας, δράγες, γρι-γρι, γρίπους συνόμενους από σκάφος, πεζότρατες, παράνομα δίχτυα) πάνω από τα λιβάδια Ποσειδωνίας.
- Περιλαμβάνεται στην «Κόκκινη λίστα» της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN).

